

مصوبه ضوابط و اصول فنی، ایمنی سربرداری و جابجایی درختان

عنوان مصوبه:
«ضوابط و اصول فنی، ایمنی سربرداری و جابجایی درختان»

(مشمول بر ماده واحده و ضوابط پیوست □ممه‌ور به مهر شورای اسلامی شهر تهران
که جزء لاینفک این مصوبه می باشد)

مصوب جلسه 284 شورای اسلامی شهر تهران (دوره چهارم)
ابلاغی به شماره 15107/2221/160 مورخ 1395/6/20

این مصوبه در پایگاه اینترنتی شورای اسلامی شهر تهران به نشانی <http://shora.tehran.ir> قابل دسترسی است.

ماده واحده:

به منظور حفاظت از فضای سبز به ویژه درختان و جابجایی درختان قابل انتقال بر اساس اصول فنی و ایمنی و در اجرای ماده نهم (9) آیین نامه اجرایی ماده یکم(1) «قانون اصلاح قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب 1388/4/20 مجمع تشخیص مصلحت نظام»، تصویبی در سی و دومین اجلاس شورای عالی استان ها مورخ 1389/2/15، «ضوابط و اصول فنی، ایمنی سربرداری و جابجایی درختان» به شرح پیوست تعیین و جهت اجرا به شهرداری تهران ابلاغ می گردد.
ضروری است شهرداری تهران (سازمان بوستان ها و فضای سبز شهر تهران) ضمن اطلاع رسانی عمومی، اقدامات و هماهنگی های لازم را در اجرای کامل مفاد این مصوبه معمول و هر شش □ (6) ماه یک بار گزارش عملکرد آن را به شورای اسلامی شهر تهران ارائه نماید.

«ضوابط و اصول فنی، ایمنی سربرداری و جابجایی درختان»

کلیات و تعاریف:

با توجه به مستندات قانونی و مصوبات شورای اسلامی شهر تهران در خصوص حفظ و نگهداری فضای سبز، تعاریف و اصطلاحات بکار برده شده در این مصوبه به شرح زیر است:
قانون حفظ و گسترش فضای سبز: لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب 1359/3/3 شورای انقلاب با اصلاحات و الحاقات بعدی آن
آیین نامه اجرایی: آیین نامه اجرایی ماده یکم(1) «قانون اصلاح قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها» تصویبی در سی و دومین اجلاس شورای عالی استان ها مورخ 1389/2/15 و اصلاحیه آن مصوب 1394/9/26

سازمان: سازمان بوستان ها و فضای سبز شهر تهران
کمیسیون ماده(7): کمیسیون موضوع ماده هفت(7) آیین نامه اجرایی مستقر در سازمان بوستان ها
متقاضیان: اشخاص حقیقی یا حقوقی که متقاضی سربرداری یا جابجایی درختان می باشند اعم از مالکین، ساکنین (بهره برداران) و متصرفین املاک، در مورد موقوفات، متولیان و متصدیان یا قائم مقام قانونی آنان یا مستأجرین، بهره برداران یا متصرفین یا وکلای قانونی آنها.
پیمانکاران: شرکتهای رتبه بندی شده توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در امر سربرداری، هرس و انتقال درختان که دارای مجوز از سازمان بوستان ها و فضای سبز شهر تهران می باشند.
ناظر شهرداری: کارشناس فضای سبز شهرداری منطقه که مطابق ضوابط این مصوبه بر امر هرس، سربرداری و جابجایی درختان نظارت می نماید .

بخش اول: ضوابط و مقررات سربرداری و جابجایی درختان
ماده یکم (1):

جهت تعیین وضعیت برای قطع یا جابجایی کلیه درختانی که مشمول بندهای «ج» و «د» ماده 5 آئین نامه اجرایی می باشند می بایست مطابق ماده (8) آیین نامه مذکور، از کمیسیون ماده (7) استعلام گردد.

ماده دوم (2):

کمیسیون ماده هفت (7) موظف است با همکاری شهرداری های مناطق بیست و دوگانه نسبت به اطلاع رسانی به متقاضیان در خصوص شرایط و امتیازات جابجایی درختان در مقابل قطع درختان، مستند به تبصره (2) ماده (8) آیین نامه اجرایی اقدام نماید.

ماده سوم (3):

در مورد کلیه درختانی که مشمول بندهای «ج» و «د» ماده (5) آئین نامه اجرایی می باشند، اولویت با انتقال درختان است.

ماده چهارم (4):

کارشناسان مسئول تهیه و تنظیم گزارش ها، که مطابق ماده (7) قانون حفظ و گسترش فضای سبز با وظایف ضابطین دادگستری آشنا شده باشند، پس از تنظیم «فرم ارزیابی قابلیت انتقال درختان» نتایج ارزیابی حاصله را جهت تصمیم گیری به اعضای کمیسیون ماده (7) اعلام می نمایند.

تبصره:

سازمان موظف است فرم های ارزیابی قابلیت انتقال درختان، فرآیند و چگونگی اعمال آنها را ظرف مدت یک (1) ماه پس از لازم الاجرا شدن این مصوبه، تهیه و ابلاغ نماید.

ماده پنجم (5):

برای جلوگیری از خسارات احتمالی به درختان، انتقال درختان می بایستی حتی الامکان در فصل زمستان انجام شود و در صورت نیاز به سربرداری قبل از زمان انتقال، بر اساس دستورالعمل سازمان اقدام خواهد شد.

ماده ششم (6):

انتقال و سربرداری درختان در شهر تهران می بایست توسط پیمانکاران دارای مجوز از سازمان با رعایت کامل اصول فنی و ایمنی و مقررات مربوطه انجام پذیرد.

ماده هفتم (7):

سازمان موظف است پس از بررسی کلیه اسناد و مدارک شرکتهای رتبه بندی شده توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور که متقاضی فعالیت در امر سربرداری، هرس و جابجایی درختان می باشند، مجوز فعالیت شرکت های واجد شرایط را پس از تایید کمیسیون ماده (7) صادر نماید. سازمان موظف است شرایط ارائه مجوز و تعیین صلاحیت شرکت های پیمانکاری در امر سربرداری، هرس و انتقال درختان را ظرف مدت یک (1) ماه پس از لازم الاجرا شدن این مصوبه تهیه و ابلاغ نماید و فهرست پیمانکاران تایید شده را در دسترس عموم افراد و متقاضیان قرار دهد.

تبصره:

مدت مجوز صادره سه (3) سال خواهد بود. نظارت دقیق بر عملکرد شرکتهای بر عهده شهرداری های مناطق می باشد که بر اساس فرمهای نظارتی انجام خواهد شد و تخلفات شرکتهای از جمله انتقال بدون مجوز درختان و یا عدم اجرای تعهدات مطابق ضوابط و مقررات، موجب ابطال یا تجدیدنظر در مجوزهای صادره خواهد شد.

ماده هشتم (8):

سازمان موظف است بر اساس آخرین دستاوردهای علمی و فناوری از طریق برگزاری دوره های آموزشی مرتبط برای کارشناسان ناظر فضای سبز مناطق و شرکتهای علاقمند به فراگیری مهارت جابجایی درختان، بستر لازم در جهت حفظ فضای سبز شهری، بخصوص حفاظت از درختان را مهیا سازد.

ماده نهم (9):

شهرداری های مناطق بیست و دو گانه موظفند، محل مناسب جهت انتقال درختان را با توجه به بافت و حاصل خیزی خاک و سایر شرایط مربوط به رشد درختان (بطوری که درآینده نیاز به جابجایی مجدد درختان نباشد) جانمایی نموده و کروکی مشخص شده ممهور به مهر شهرداری تهران را کتباً به متقاضیان اعلام نمایند.

تبصره یکم (1):

به منظور کاهش آسیب های ناشی از جابجایی درختان، محل انتقال آن ها ترجیحاً می بایست نزدیک و از نظر زیستی و اقلیمی مشابه شرایط رشد محل قبلی درختان باشد.

تبصره دوم (2):

متقاضیان می توانند محل مناسب بازکاشت درختان انتقالی از ملک خود را به شهرداری منطقه پیشنهاد نموده و شهرداری با استناد به دلایل فنی و کارشناسی موضوع را بررسی و نتیجه را به متقاضیان اعلام می نماید.

ماده دهم (10):

پیمانکاران موظفند با رعایت کامل مفاد این مصوبه و ضوابط فنی و ایمنی نسبت به انتقال درختان اقدام نمایند و در جهت اطمینان از انتقال صحیح درختان، به مدت حداقل شش(6) ماه و پس از یک فصل تابستان، نسبت به اقدامات خود مسئول خواهند بود.

ماده یازدهم (11):

در صورتی که خشک شدن درختان انتقال یافته (در داخل ملک متقاضیان یا خارج از آن)، بر اثر عدم رعایت اصول فنی و ایمنی توسط پیمانکار باشد، پیمانکار موظف به پرداخت کلیه عوارض قانونی و غرس درختان از بین رفته مطابق آخرین ضوابط ملاک عمل می باشد. در این خصوص می بایست از کمیسیون ماده هفت (7) استعلام و عوارض متعلقه (مستند به فرمهای ارزیابی قابلیت انتقال درختان، گزارش های پیمانکار و فرمهای نظارتی)، اخذ شود.

ماده دوازدهم (12):

چنانچه خشک شدن درختان انتقال یافته در درون ملک بر اثر عدم توجه متقاضیان به دستورالعمل های سازمان در خصوص نگهداری از درختان انتقال یافته باشد، باتوجه به فرمهای ارزیابی قابلیت انتقال و با تصویب کمیسیون ماده (7)، این دسته از متقاضیان مشمول پرداخت عوارض قانونی و غرس درخت برابر ضوابط قانونی خواهند بود.

تبصره یکم (1):

در صورتی که با تأیید کتبی ناظر پروژه، جابجایی درختان به صورت صحیح انجام و دستورالعمل های مربوط به نگهداری درختان انتقال یافته، رعایت شده باشد، متقاضی و پیمانکار مربوط مشمول غرس دو برابر درختان و پرداخت عوارض قانونی نمی باشند.

تبصره دوم (2):

در صورتی که آسیب دیدگی درختان انتقال یافته، ناشی از قصور یا تقصیر اشخاص مسئول انتقال درختان باشد، پس از تصویب کمیسیون ماده (7)، مطابق تبصره سوم(3) مصوبه «اصلاحیه اخذ عوارض حفظ و گسترش فضای سبز شهر تهران» ابلاغی به شماره 22547/2110/160 مورخ 24/8/94 شورای اسلامی شهر تهران اقدام خواهد شد.

تبصره سوم (3):

سازمان موظف است دستورالعمل مراقبت و نگهداری صحیح از درختان انتقال یافته را ظرف مدت یک (1) ماه پس از لازم الاجرا شدن این مصوبه به مناطق شهرداری اعلام و مناطق ضمن رعایت آن ، دستورالعمل مربوط را در زمان انتقال درختان به متقاضیان ابلاغ و رسید دریافت نماید.

ماده سیزدهم (13):

مسئولیت حفظ و نگهداری و آبیاری درختان منتقل شده به فضاهای عمومی شهر در خارج از ملک متقاضیان برعهده شهرداری های مناطق بیست دو گانه می باشند.

ماده چهاردهم (14):

کلیه فعالیت های مربوط به انتقال درختان در شهر تهران توسط شرکتهای دارای مجوز و با نظارت دقیق شهرداری های مناطق بر اساس فرمهای نظارتی انجام خواهد شد و پیمانکاران موظفند تدابیر لازم را برای نظارت شهرداری ها فراهم نمایند. پیمانکاران می بایست نسخه ای از قرارداد منعقد شده با متقاضیان را به شهرداری های مناطق تسلیم نمایند.

تبصره یکم (1):

سازمان موظف است فرم های نظارت بر عملیات جابجایی درختان و نیز نگهداری از آن ها را ظرف مدت یک(1) ماه پس از لازم الاجرا شدن این مصوبه تهیه و به شهرداری مناطق ابلاغ می نماید.

تبصره دوم (2):

سازمان موظف است نمونه قرارداد فی مابین پیمانکاران و متقاضیان را ظرف مدت یک (1) ماه پس از لازم الاجرا شدن مصوبه به شهرداری های مناطق ارسال می نماید و اشخاص حقیقی و حقوقی می توانند بر اساس آن نسبت به انعقاد قرارداد اقدام نمایند.

تبصره سوم (3):

شهرداری تهران موظف است هر سال تعرفه پایه هزینه جابجایی درختان در شهر تهران را به همراه گزارش کارشناسی، جهت تصویب به شورای اسلامی شهر تهران ارائه نماید.

تبصره چهارم (4):

سازمان موظف است به صورت مستمر بر اجرای این مصوبه و اعمال ضوابط تعیین شده نظارت نماید.

بخش دوم: اصول فنی و ایمنی سربرداری و جابجایی درختان

ماده پانزدهم (15): اقدامات و عملیات قبل از زمان انتقال

پس از دریافت مجوز انتقال درختان و انعقاد قرارداد فی مابین متقاضیان و پیمانکاران (مطابق بخش اول این مصوبه)، پیمانکار بر اساس مفاد ذیل و با نظارت شهرداری های مناطق بیست و دو گانه نسبت به

جابجایی درختان اقدام خواهد نمود.

- 1- مطالعات لازم از نظر ضرورت انجام هرس و سربرداری انجام گرفته و در صورت نیاز به این امر، تدابیر لازم درخصوص رعایت موارد ایمنی و فنی به هنگام انجام عملیات معمول گردد.
 - 2- آبیاری درختان 2 تا 3 روز قبل از انتقال باید به نحوی انجام پذیرد که حداقل محدوده ای به اندازه سایه انداز محیط تاج درختان بر روی زمین به صورت کامل آبیاری شود و آب به سطح کلیه ریشه های آن برسد تا در حین انجام عملیات انتقال، خاک اطراف ریشه ها متلاشی نشده و از میزان تنش وارده به درختان در زمان اجرا کاسته شود.
 - 3- قبل از شروع عملیات جابجایی بایستی جهت جغرافیایی شمال - جنوب تنه درخت در روی آن نشانه گذاری گردد که به هنگام بازکاشت در همان جهت غرس گردد.
 - 4- پیمانکار می بایست تجهیزات و ماشین آلات سنگین مورد نیاز اعم از بیل هیدرولیک انتقال درخت، بیل مکانیکی، جرثقیل، کامیون یا تریلر و چادرهای مخصوص و متناسب با ارتفاع و حجم درخت، شاسی، جک هیدرولیک و دیگر ماشین آلات سبک مورد نیاز را با توجه به شرایط کار، گونه و وزن درخت، قبل از شروع عملیات آماده سازد.
 - 5 - تامین نیروی کارگری ماهر و کارشناسان مجرب متناسب با حجم عملیات انتقال، تهیه و تدارک گردد.
 - 6 - خاک زراعی و کود گیاهی مناسب و یا کودهای بیولوژیک غنی شده دارای تأییدیه از مراجع ذیصلاح و در صورت ضرورت، محلول ضد تبخیر و هورمون های تحریک رشد ریشه، می بایست از قبل در محل آماده شود تا در حین عملیات و یا پس از بازکاشت درخت، با نظر ناظر شهرداری منطقه مورد استفاده قرارگیرد.
 - 7- لوازم بسته بندی مورد نیاز براساس وضعیت و شرایط انتقال درختان توسط پیمانکار آماده گردد.
 - 8 - چاله های بازکاشت درختان یک و نیم برابر ابعاد توپ ریشه درختان قابل انتقال، آماده شده باشد. ناظرین عملیات جابجایی، پس از کنترل صحت ابعاد چاله بازکاشت مجوز کندن روت بال درختان را صادر خواهند نمود.
 - 9- با توجه به احتمال بروز هرگونه حادثه در طی عملیات جابجایی درختان، پیمانکار مکلف می باشد ضمن رعایت کلیه اقدامات ایمنی و پیشگیرانه، نسبت به حصارکشی و نصب بنرهای هشداردهنده در محل و نیز هماهنگی های لازم با دستگاه های مسئول ناظر شهرداری، نیروی انتظامی و راهنمایی و رانندگی را بعمل آورد.
 - 10- به منظور جلوگیری از هرگونه اختلال در خدمات عمومی شهر از قبیل آب، برق، گاز و تلفن، هماهنگی های لازم توسط پیمانکار با مسئولین مربوطه بعمل آید.
- ماده شانزدهم (16): عملیات اجرایی در زمان انتقال درختان**
- پس از تجهیز کارگاه و تهیه کلیه امکانات مورد نیاز و پیش بینی های ایمنی و فنی لازم توسط پیمانکار با نظر ناظر شهرداری بشرح ذیل اقدام به جابجایی درختان خواهد شد.
- 1- حفاری اطراف بستر درخت، قطر و عمق آن متناسب با نوع درخت، اندازه قطر تنه درخت و بافت خاک بسترآن ترجیحاً دستی و توسط کارگران کارآزموده انجام گیرد.
 - 2- در هنگام جابجایی درختان باید دقت شود که پوست تنه درختان زخمی نشود، زیرا زخم، محل مناسبی برای ورود آفات و عوامل بیماری زا خواهد بود.
 - 3- برخی از درختان جوان خزان شونده با محیط بن تا حدود 30 سانتیمتر در فصل و بستر مناسب با رعایت اصول فنی آن، امکان جابجا شدن به روش ریشه لخت را دارند. همچنین در صورت وجود بیل های هیدرولیک مخصوص انتقال درختان، در فصل، بستر و شرایط محیطی مناسب، جابجایی امکان پذیر می باشد.
 - 4- با حذف ریشه های قطور نمایان شده از سطوح بیرونی توپ ریشه و مدور نمودن سطوح جانبی آن نسبت به بسته بندی مناسب اقدام گردد.
 - 5 - به منظور حمل راحت و ایمن درختان و همچنین تهویه و حفظ رطوبت ریشه ها، برای بسته بندی، متناسب با شرایط از گونی، برزنت، نایلون پلاستیکی، تور سیمی و طناب مناسب استفاده گردد بطوری که توپ ریشه آماده حمل از استحکام و دوام کافی برخوردار باشد.
 - 6 - با حفاری دقیق و به کمک ابزار مناسب، ریشه های سطح زیرین توپ ریشه از زمین قطع شده تا برای بسته بندی آماده شود. قبل از برش نهایی ریشه های زیرین، سطوح آماده کاملاً بسته بندی و درخت مهار شده باشد.
 - 7- در صورت لزوم، ریشه های زائد و زخمی سطح زیرین درخت روت بال شده هرس و توسط چسب هرس آغشته به قارچ کش ضدعفونی و پوشانده شود.
 - 8 - در زمان بسته بندی نهایی توپ ریشه، خاک های اضافی سطوح رویه ی آن حذف و بسته بندی آن به طریقی انجام گیرد که حداقل یک متر از تنه پایین درخت کاملاً پوشیده شود تا از خسارت احتمالی در امان باشد.
 - 9- به منظور آماده سازی محل اتصال به قلاب جرثقیل، ضرورت دارد کمربند حائل اطراف سطوح جانبی توپ ریشه به طریقی بسته بندی صورت پذیرد که قسمتهای زیرین آن را دربرگیرد.

- 10- به منظور بلند نمودن توپ ریشه بسته بندی شده درخت و انتقال آن به ماشین حمل، با توجه به شرایط محل بایستی از جرثقیل مناسب، قلاب زنجیر و تسمه های برزنتی مخصوص استفاده گردد و از بلند نمودن آن توسط تنه درخت خودداری شود.
- 11- کامیون حمل بایستی دارای چادر مخصوص، متناسب با ارتفاع و حجم تاج درختان باشد و از انباشته شدن درختان انتقالی روی یکدیگر خودداری شود.
- 12- در مدت زمان عملیات و حمل و نقل می بایست ریشه های بسته بندی شده را مرطوب نگه داشت و از خشک شدن خاک اطراف ریشه جداً جلوگیری بعمل آید.
- 13- درختان بلند بطور مایل و یا افقی حمل گردند و تدابیر لازم بمنظور جلوگیری از خسارات احتمالی منظور گردد.
- 14- استقرار درختان در وسایل حمل به طریقی باشد که از لغزش های احتمالی آن پیشگیری گردد. برای جلوگیری از خسارت ناشی از وزش باد و سرما، تاج درختان توسط چادر پوشانده و محافظت شوند.
- 15- به منظور کاهش میزان تنش وارده به درختان، مدت زمان عملیات و انتقال درختان و نیز غرس آنان حتی الامکان در کمتر از (24) ساعت انجام پذیرد.
- 16- در هنگام کاشت درختان انتقالی، برحسب نیاز، شاخه ها و ریشه های زائد، زخمی و شکسته شده هرس گردد و بمنظور جلوگیری از انحراف و یا سقوط درخت بازکاشت شده نسبت به مهار آن اقدام لازم به عمل آید.
- 17- پیمانکار موظف می باشد پس از پایان عملیات انتقال درخت، نسبت به پاکسازی محل اقدام نماید.
- 18- کلیه عملیات تحت سرپرستی و مسئولیت پیمانکار می باشد.
- 19- پیمانکار موظف می باشد نسبت به مستندسازی تصویری در مراحل مختلف عملیات اقدام و پس از پایان عملیات، اقدامات خود را به شهرداری منطقه گزارش نماید.
- 20- شهرداری های مناطق بیست و دو گانه موظفند درختانی که براساس اجرای این مصوبه غرس یا انتقال داده می شوند، مطابق ماده دوم (2) قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها، نسبت به تنظیم شناسنامه و یا پلاک کوبی آنان اقدام نمایند.
- ماده هفدهم (17):**
- سازمان موظف است دستورالعمل نگهداری از درختان انتقال یافته را حداکثر ظرف یک (1) ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این مصوبه به مناطق 22 گانه شهرداری تهران ابلاغ نماید.